

ชื่อเรื่อง

โรคปอดอักเสบจากเชื้อ *Mycoplasma pneumoniae*

กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

เชื้อ *Mycoplasma pneumoniae* เป็นแบคทีเรียขนาดเล็ก มีขนาดประมาณ 0.2–1.0 ไมโครเมตร เป็นสาเหตุของการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ โดยเฉพาะโรคหลอดลมอักเสบและปอดอักเสบ นอกจากนี้ยังสามารถก่อให้เกิดอาการนอกระบบทางเดินหายใจได้ เช่น กล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ (myocarditis) สมออักเสบ (encephalitis), ข้ออักเสบ (arthritis) เป็นต้น การติดเชื้อ *Mycoplasma pneumoniae* พบได้บ่อยในกลุ่มเด็กวัยเรียนและผู้ใหญ่ โดยเชื้อมีการแพร่ระบาดได้ตลอดทั้งปี

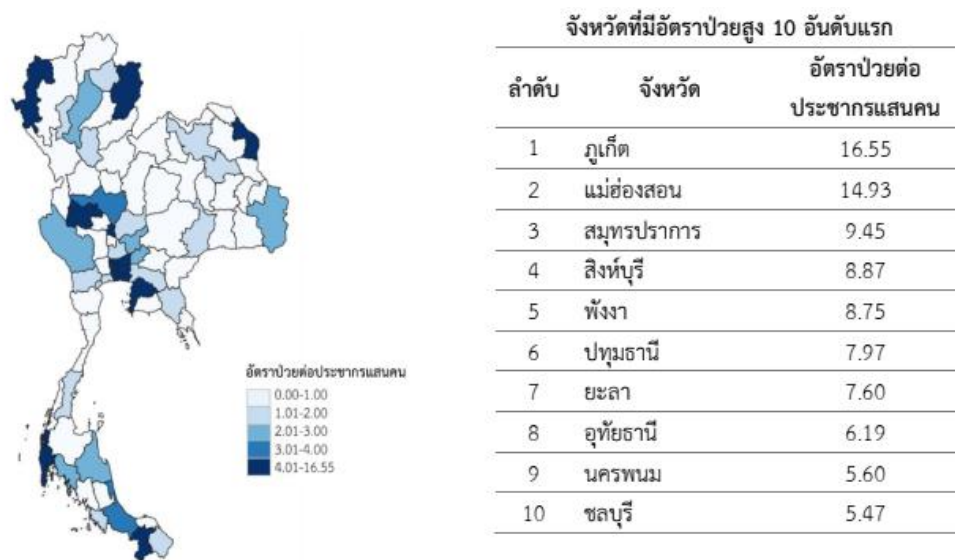
การติดต่อ โดยการหายใจเอาละอองน้ำมูก น้ำลาย หรือเสมหะของผู้ป่วยผ่านการไอ จาม ระยะฟักตัวโดยทั่วไปอยู่ระหว่าง 1 ถึง 4 สัปดาห์ ผู้ติดเชื้อสามารถแพร่เชื้อไปยังผู้อื่นได้ในช่วงก่อนแสดงอาการถึงช่วงที่เริ่มมีอาการป่วย โดยเชื้อสามารถก่อให้เกิดการระบาดในวงกว้างได้ เนื่องจากผู้ติดเชื้อบางรายอาจมีอาการไม่รุนแรงจึงไม่ทราบว่าติดเชื้อและแพร่กระจายไปสู่ผู้อื่น

อาการแสดงและการวินิจฉัย เมื่อได้รับเชื้อจะทำให้เกิดอาการระบบทางเดินหายใจทั้งส่วนบนและส่วนล่าง ได้แก่ ไอ อ่อนเพลีย มีไข้ ปวดศีรษะ เจ็บคอ ปวดเมื่อยตามร่างกาย หายใจเร็ว บางรายอาจเกิดภาวะแทรกซ้อนรุนแรง เช่น กล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ สมออักเสบ ปอดอักเสบชนิดรุนแรง หรือ มีภาวะเม็ดเลือดแดงแตก เป็นต้น การวินิจฉัยทำได้โดยตรวจหาเชื้อจากสารคัดหลั่งในจมูกหรือลำคอ เสมหะ น้ำล้างปอด และน้ำล้างหลอดลม หรือการเก็บตัวอย่างเลือดส่งตรวจทางภูมิคุ้มกัน (serology testing)

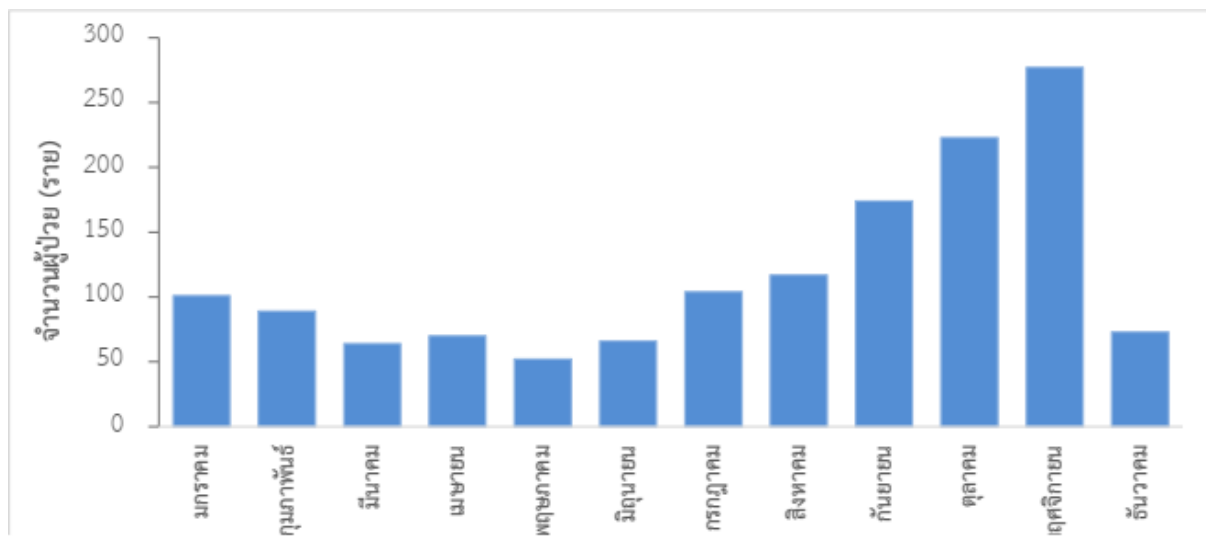
การรักษา ผู้ติดเชื้อแบบไม่รุนแรงส่วนใหญ่สามารถหายเองได้สำหรับการรักษาจะให้ยาในกลุ่ม macrolides ได้แก่ azithromycin, erythromycin หรือ clarithromycin

ข้อมูลจากการเฝ้าระวังโรคปอดอักเสบจากระบบเฝ้าระวังโรคดิจิทัล (Digital Disease Surveillance; DDS) กองระบาดวิทยา ระหว่างวันที่ 1 มกราคม–13 ธันวาคม 2567 พบว่ามีผู้ป่วยปอดอักเสบจากเชื้อ *Mycoplasma pneumoniae* จำนวน 1,410 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.37 ของผู้ป่วยปอดอักเสบทั้งหมด และคิดเป็นอัตราป่วย 2.17 ต่อประชากรแสนคน มีรายงานผู้เสียชีวิต 1 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1 : 1.22 กลุ่มอายุที่พบอัตราป่วยมากที่สุด 3 อันดับ คือ อายุ 5–9 ปี มีอัตราป่วยต่อประชากรแสนคน คิดเป็น 10.20 รองลงมา คือ อายุต่ำกว่า 5 ปี (8.91) และอายุ 10–14 ปี (5.52) โดยภาคที่มีอัตราป่วยต่อประชากรแสนคนสูงสุด คือ ภาคกลาง (3.29) รองลงมา คือ ภาคใต้ (2.83) ภาคเหนือ (1.65) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (1.01) จังหวัดที่มีอัตราป่วยต่อประชากรแสนคนสูงสุด 10 จังหวัดแรก ได้แก่ ภูเก็ต (16.55) แม่ฮ่องสอน (14.93) สมุทรปราการ (9.45) สิงห์บุรี (8.87) พังงา (8.75) ปทุมธานี (7.97) ยะลา (7.60) อุทัยธานี (6.19) นครพนม (5.60) และชลบุรี (5.47) (รูปที่ 1)

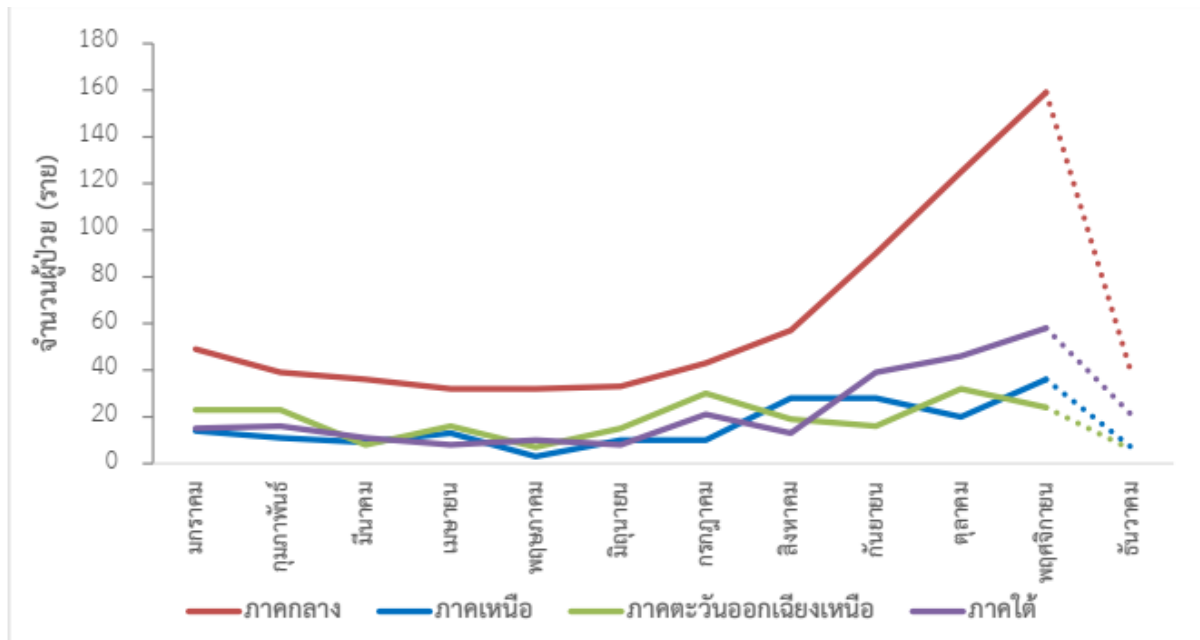
สำหรับประเทศไทย มีรายงานโรคปอดอักเสบจากเชื้อ *Mycoplasma pneumoniae* ตลอดทั้งปีมักพบผู้ป่วยสูงในช่วงฤดูฝนและฤดูหนาว ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับฤดูกาลระบาดของโรคระบบทางเดินหายใจอื่นๆ ในปี 2567 พบการรายงานผู้ป่วยโรคปอดอักเสบจากเชื้อ *Mycoplasma pneumoniae* เพิ่มขึ้นตั้งแต่เดือนกันยายนและปัจจุบันแนวโน้มยังคงเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะภาคกลาง และภาคใต้ (รูปที่ 2 และ 3)

รูปที่ 1 อัตราป่วยโรคปอดอักเสบจากเชื้อ *Mycoplasma pneumoniae* ต่อประชากรแสนคน
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-13 ธันวาคม 2567

รูปที่ 2 จำนวนผู้ป่วยโรคปอดอักเสบจากเชื้อ *Mycoplasma pneumoniae* รายเดือน
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-13 ธันวาคม 2567

รูปที่ 3 จำนวนผู้ป่วยโรคปอดอักเสบจากเชื้อ *Mycoplasma pneumoniae* รายเดือน จำแนกรายภาค ตั้งแต่ วันที่ 1 มกราคม-13 ธันวาคม 2567

คำแนะนำในการเฝ้าระวังและป้องกันควบคุมโรค

1. โรงเรียนควรมีการคัดกรองอาการทางเดินหายใจในเด็กวัยเรียนสม่ำเสมอ โดยเฉพาะกลุ่มอายุ 5-9 ปี หากมีอาการทางเดินหายใจควรหยุดเรียน อย่างน้อย 3-7 วัน หรือจนกว่าจะหายเป็นปกติสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้ง เมื่อต้องคลุกคลีกับผู้อื่น ใช้กระดาษทิชชูหรือผ้าเช็ดหน้าปิดปาก ปิดจมูกทุกครั้ง เวลาไอ จาม และหมั่นล้างมือบ่อย ๆ ด้วยน้ำ และสบู่หรือเจลล้างมือ หากผู้ป่วยอาการไม่ดีขึ้น เช่น หอบเหนื่อย หายใจลำบาก ควรรีบไปพบแพทย์
2. ประชาชนทั่วไปควรดูแลสุขภาพให้แข็งแรง โดยออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ และพักผ่อนให้เพียงพอ ดูแลร่างกายให้อบอุ่นในช่วงอากาศหนาวหรืออากาศเปลี่ยนแปลง หมั่นล้างมือบ่อย ๆ ด้วยน้ำ และสบู่หรือใช้แอลกอฮอล์เจล หลังสัมผัสสิ่งของที่มีคนสัมผัสบ่อย ๆ หลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยอาการทางเดินหายใจ เช่น อาการหวัด หรือปอดอักเสบ

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

อัยยทิพย์ ยาโสภา ชญานิจ มหาสิงห์ภาวิณี ด้วงเงิน

กลุ่มพัฒนาระบบเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาโรคติดต่อ กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

วันที่ 13 ธันวาคม 2567

คำถามที่ 1 แบบเลือกตอบ (อย่างน้อย 1 คำถาม)

คำถาม จากบทความข้างต้น ประเทศไทยมีรายงานโรคปอดอักเสบจากเชื้อ *Mycoplasma pneumoniae* ตลอดทั้งปี มักพบผู้ป่วยสูงในช่วงฤดูฝนและฤดูหนาว ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับฤดูกาลระบาดของโรคระบบทางเดินหายใจอื่นๆ ในปี 2567 พบการรายงานผู้ป่วยโรคปอดอักเสบจากเชื้อ *Mycoplasma pneumoniae* ระหว่างวันที่ 1 มกราคม–13 ธันวาคม 2567 จังหวัดใดที่มีอัตราป่วยต่อประชากรแสนคนสูงสุดเป็นอันดับที่ 4

1. จังหวัดสมุทรปราการ
2. จังหวัดสุพรรณบุรี
3. จังหวัดสิงห์บุรี
4. จังหวัดพังงา

เฉลย/แนวคำตอบ คำตอบที่ : 3. จังหวัดสิงห์บุรี

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: แบบเลือกตอบ

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ 2 แบบเลือกตอบเชิงซ้อน (อย่างน้อย 1 คำถาม)

คำถาม จากข้อมูลต่อไปนี้ ข้อใดถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับโรคปอดอักเสบจากเชื้อ *Mycoplasma pneumoniae*?

1. โรคนี้เกิดจากเชื้อไวรัส และมักพบในเด็กเล็ก
2. อาการของโรคนี้คล้ายกับไข้หวัดทั่วไป แต่มีอาการไอเรื้อรังและอาจมีไข้ต่ำๆ
3. การรักษาโรคนี้ต้องใช้ยาปฏิชีวนะทุกชนิด
4. ผู้ป่วยที่ติดเชื้อจะต้องแยกกักตัวอย่างน้อย 2 สัปดาห์

คำตอบ.....

เฉลย/แนวคำตอบ คำตอบที่ :

คำอธิบาย:

ข้อ ก ผิด: โรคนี้เกิดจากเชื้อแบคทีเรียชนิด *Mycoplasma pneumoniae* ไม่ใช่ไวรัส และมักพบในเด็กและวัยรุ่นมากกว่าเด็กเล็ก

ข้อ ข ถูกต้อง: อาการของโรคนี้มักเริ่มต้นคล้ายหวัด แต่จะมีอาการไอเรื้อรังและไข้ต่ำๆ เป็นลักษณะเด่น

ข้อ ค ผิด: ไม่ใช่ยาปฏิชีวนะทุกชนิดจะมีประสิทธิภาพในการรักษาโรคนี้ ต้องใช้ยาที่เหมาะสมกับชนิดของเชื้อ

ข้อ ง ผิด: การแยกกักตัวไม่ได้จำเป็นต้องนาน 2 สัปดาห์เสมอไป ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของอาการและคำแนะนำของแพทย์

คำตอบที่ถูกต้องคือ ข.

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: แบบเลือกตอบเชิงซ้อน

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ 3 แบบเติมคำตอบแบบปิด (อย่างน้อย 1 คำถาม)

คำถาม ถ้านักเรียนมีการติดเชื้อจากโรคปอดอักเสบจากเชื้อ *Mycoplasma pneumoniae* เป็นสาเหตุของการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ โดยเฉพาะโรคหลอดลมอักเสบและปอดอักเสบแล้วยังมีภาวะแทรกซ้อนอะไรได้บ้าง

คำตอบ.....

เฉลย/แนวคำตอบ คำตอบที่ : กล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ (myocarditis) สมออักเสบ (encephalitis), ข้ออักเสบ (arthritis)

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: เติมคำตอบ

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ 4 แบบเติมคำตอบแบบเปิด (อย่างน้อย 1 คำถาม)

คำถาม ให้นักเรียนบอกวิธีการเฝ้าระวังและการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อโรคปอดอักเสบจากเชื้อ *Mycoplasma pneumoniae* อย่างไร

คำตอบ.....

เฉลย/แนวคำตอบ คำตอบที่ :

1. โรงเรียนควรมีการคัดกรองอาการทางเดินหายใจในเด็กวัยเรียนสม่ำเสมอ โดยเฉพาะกลุ่มอายุ 5–9 ปี หากมีอาการทางเดินหายใจควรหยุดเรียน อย่างน้อย 3–7 วัน หรือจนกว่าจะหายเป็นปกติ สวมหน้ากากอนามัยทุกครั้ง เมื่อต้องคลุกคลีกับผู้อื่น ใช้กระดาษทิชชูหรือผ้าเช็ดหน้าปิดปาก ปิดจมูกทุกครั้ง เวลาไอ จาม และหมั่นล้างมือบ่อย ๆ ด้วยน้ำ และสบู่หรือเจลล้างมือ หากผู้ป่วยอาการไม่ดีขึ้น เช่น หอบเหนื่อย หายใจลำบาก ควรรีบไปพบแพทย์

2. ประชาชนทั่วไปควรดูแลสุขภาพให้แข็งแรง โดยออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ และพักผ่อนให้เพียงพอ ดูแลร่างกายให้อบอุ่นในช่วงอากาศหนาวหรืออากาศเปลี่ยนแปลง หมั่นล้างมือบ่อย ๆ ด้วยน้ำ และสบู่ หรือใช้แอลกอฮอล์เจล หลังสัมผัสสิ่งของที่มีคนสัมผัสบ่อย ๆ หลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยอาการทางเดินหายใจ เช่น อาการหวัด หรือปอดอักเสบ

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: เติมคำตอบตอบเชิงซ้อน

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ 5 แบบเติมคำตอบแบบอิสระ (อย่างน้อย 1 คำถาม)

คำถาม นักเรียนจงบอกลักษณะอาการของผู้ที่ได้รับเชื้อจากโรคปอดอักเสบจากเชื้อ *Mycoplasma pneumoniae* และมีวิธีการรักษาอย่างไร

คำตอบ.....

เฉลย/แนวคำตอบ คำตอบที่ :

ลักษณะอาการ เมื่อได้รับเชื้อจะทำให้เกิดอาการระบบทางเดินหายใจทั้งส่วนบนและส่วนล่าง ได้แก่ ไอ อ่อนเพลีย มีไข้ ปวดศีรษะ เจ็บคอ ปวดเมื่อยตามร่างกาย หายใจเร็ว บางรายอาจเกิดภาวะแทรกซ้อนรุนแรง เช่น กล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ สมออักเสบ ปอดอักเสบชนิดรุนแรง หรือ มีภาวะเม็ดเลือดแดงแตก เป็นต้น การวินิจฉัยทำได้โดยตรวจหาเชื้อจากสารคัดหลั่งในจมูกหรือลำคอ เสมหะ น้ำล้างปอด และน้ำล้างหลอดลม หรือ การเก็บตัวอย่างเลือดส่งตรวจทางภูมิคุ้มกัน (serology testing)

การรักษา ผู้ติดเชื้อแบบไม่รุนแรงส่วนใหญ่สามารถหายเองได้ สำหรับการรักษาจะให้ยาในกลุ่ม macrolides ได้แก่ azithromycin, erythromycin หรือ clarithromycin

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: เต็มคำตอบ

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน